

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Corollaria ex dictis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

simpliciter non esse voluntarium, sumit illam particulam simpliciter, prout idem significat ac pure & non permixtè; & solum intendit docere id, quod fit ex metu, non esse pure voluntarium, sed mixtum ex voluntario & involuntario, ut patet ex verbis illius, sic enim ait: *Quæ sunt ex timore principium habent ab exteriori impellente; unde non sunt simpliciter voluntaria, sed mixta, ut dicitur in 3. Ethicorum.*

§. III.

Corollaria ex dictis.

111 EX dictis colligitur primò, in his quæ metu fiunt, esse sufficiens voluntarium ad peccatum mortale; nam illa sunt voluntaria simpliciter & absolute, quamvis aliquid involuntarii habeant admixtum. Ergo metus non excusat totaliter à culpa, licet eam diminuatur, & levius peccatum faciat, ac mitiori pœnâ plectendum. Sic adversus Christianos illos, qui in persecutione, metu ac terrore vel cruciatu fracti, cesserant, tolerabilior est pœnæ modus constitutus, quàm in eos qui sponte deliquerant, ut in Ancyrana Synodo & Nicæna, aliisque factum esse scimus. Sic etiam Lucretiam illam, cujus à Gentilibus impensè est commendata castitas: *Fortasse juveni violenter irruenti, etiam suâ libidine illicitam concessisse.* Suspiciatur, Augustinus lib. I. de civit. cap. 9. eam, que non violenter oppressam, sed metu de decoris, vitam esse oblatam pudicitiam, innuit Poëta, hoc versu:

Succubuit fama victa puella metu.

Quare non dubia est illius culpa, sed cui facilius possit ignosci, quòd invita & ex metu consentit.

112 Colligitur secundò, contractus ex metu factus, jure naturali non esse irritos; quamvis jure positivo aliqui irritentur, quando metus est gravis & injuriolus, seu cadens in virum constantem, ut loquuntur Theologi. Ratio est, quia metus de se & ex natura sua non facit involuntarium simpliciter, sed tantum secundum quid: Ergo non solvit valorem contractus ex defectu voluntarii, & ipso jure naturæ.

113 Confirmatur: Non requiritur major voluntas aut libertas ut contractus valeat, quàm ut peccatum mortale fiat: Sed voluntarium ex metu sufficit ad peccatum mortale, ut jam vidim⁹: Ergo & ad valorem contractus, quantum est ex ratione voluntarii, & juris naturalis.

Veruntamen jure positivo irritantur plura, quæ fiunt ex metu gravi & cadente in virum constantem: v.g. jure positivo matrimonium contractum ex metu, nullum est, ut constat ex cap. *Locum*, & ex cap. *Veniens* de sponsalibus. Idem est de voto solemnī, ex metu gravi emissio, ut patet ex titulo: *De his quæ vi, metuve causa fiunt*, & ex Tridentino sess. 25. de Regularibus cap. 19. ubi conceditur ut Religiosi ex metu professi, possint intra quinquennium reclamare, & si probaverint professionem ex metu esse factam, quòd sit nulla. Quantum verò ad votum simplex ex metu factum, non sic irritatur à Jure, ut annotavit Sylvester in summa, verbo *Metus*: quia scilicet non habet exteriorem traditionem, sed tantum interiorem promissionem seu consensum, qui per metum extorqueri non potest, Econtra igitur votum solemnē, cum non solum habeat id

A quod est interioris consensūs, sed etiam quod est exterioris mancipationis & traditionis, quantum fit per modum contractus cum Ecclesia, & spiritualis matrimonii, aut levitatis, idè voluntas ut pari modo fiet libere & sine metu; sicut matrimonium, quod non solum consummatur interiori consensu, sed exteriori etiam traditione, ut sumitur ex cap. *Puelle* 20. qu. 1. & cap. *Convirum* de regularibus. Plura quoque alia ex metu facta Jure positivo irritantur, ut electio Prælati, jurisdictio data vel propagata ex metu, absolutio ab excommunicatione, metu facta, &c. ut videri potest apud Sylvestrum loco citato.

Porro illa omnia à Jure irritantur, primò ob vitandas lites, aliæque inconvenientia, quæ ex his quæ metu cogente fiunt, sequi solent; secundò, quia sapissime contingit deesse in his consensum verum, quantum vis verbis externis profertur; tertio, in pœnâ illius qui injuriose metum incurrit: meretur enim ut effectus careat quod per injuriam extortum est.

Ex his facile solvetur argumentum, quod contra secundam conclusionem in hunc modum fieri solet: Matrimonium & votum solemnē sunt invalida, si fiunt ex metu in constantem virum cadente: Ergo non sunt voluntaria simpliciter. Consequentia patet: nam omne matrimonium, & omne votum simpliciter voluntarium, debet esse validum.

Ad hoc, inquam, patet responsio ex jam dictis: concessio enim Antecedente, neganda est Consequentia. Ad cujus probationem, distinguitur Antecedens: debet esse validum per se loquendo, & attentò Jure naturali, conceduntur per accidens, & attentò dispositione Juris positivi, negatur. Potest enim Ecclesia ponere quædam conditiones, sine quibus votum aut matrimonium non sint valida, inter quas una est quod fiant sine metu: sicut etiam in matrimonio aliam statuit conditionem, quòd scilicet fiat coram pro rocho & testibus; ideoque matrimonium clandestinum, licet voluntarium, est invalidum.

Potest etiam objici contra eandem conclusionem, quòd metus gravis excusat à culpa transgressionem legis; & ideo non peccat, qui ut vitet grave malum, omittit Sacrum in die festo, aut frangit Ecclesiæ jejunium: Constat autem transgressionem legis non aliter culpâ vacare, nisi quia non est voluntaria: igitur metus tollit voluntarium simpliciter.

Sed respondetur negando Antecedens, si intelligatur de transgressionem formali legis; existente enim hujus obligatione, nullus metus excusat simpliciter à culpa, licet eam diminuat: propterea verò non servans jejunium, vel non audiens sacrum, ob metum gravem, non peccat, quia tunc cessat obligatio legis; eò quod leges humanæ, & etiam aliquæ divinæ, non obligant, nisi cum possunt commodè observari; cum verò non possunt absque gravi mali periculo, cessat obligatio, & consequenter formalis eorum transgressio.

* * *